

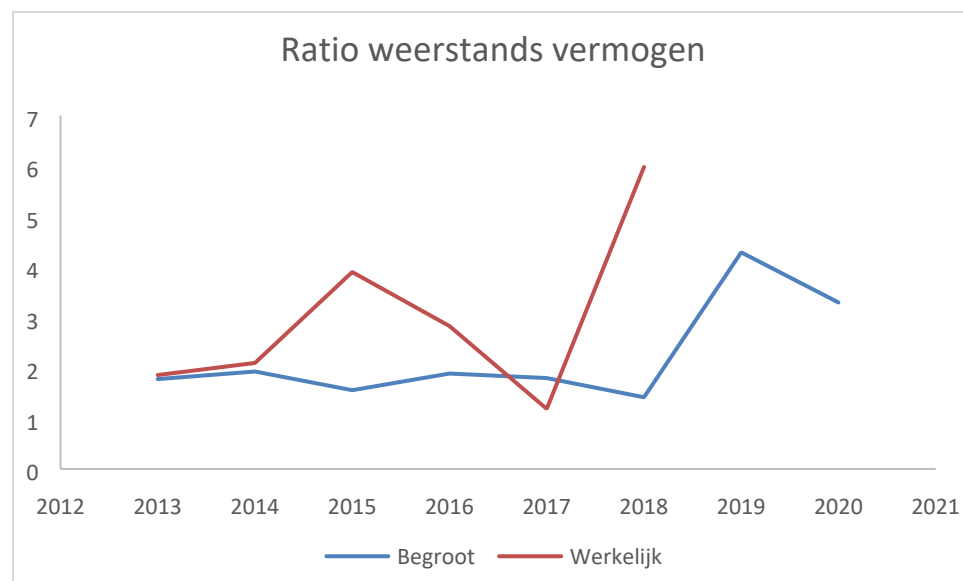
Paragraaf 1. Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen van de gemeente om niet-structurele risico's te kunnen opvangen, zonder dat dit ten koste gaat van de continuïteit in het afgesproken gemeentelijke takenpakket. Door dit weerstandsvermogen hoeft bij een incidentele financiële tegenvaller niet direct bezuinigd te worden om de begroting weer sluitend te krijgen. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, dat wil zeggen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Ratio weerstandsvermogen

Het is mogelijk om de risico's af te zetten tegen de buffers van de gemeente Hollands Kroon. Door de weerstandscapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's samen kan een conclusie worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt door middel van een berekening omgezet in een ratio weerstandsvermogen. Een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,0 en 1,4 is op dit moment acceptabel en valt onder de kwalificatie 'voldoende'.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De ratio kan worden gemeten in onderstaande tabel:

Waarderingcijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
<i>C</i>	<i>$1,0 < x < 1,4$</i>	<i>Voldoende</i>
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Gemeente Hollands Kroon heeft waarderingcijfer C vastgesteld als uitgangspunt.

Beoordeling ratio

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 11.295.635 en is opgebouwd uit de omvang van de Algemene Reserve, de vrije begrotingsruimte en onbenutte belastingcapaciteit (zie ook pagina 69). De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 2.000.000. Dit laatste bedrag is een inschatting van het totaal aan de geïdentificeerde risico's dat zich op enig moment kan voordoen

Ten opzichte van 2019

Bij het invullen van deze gegevens komt de begrote ratio per 01-01-2020 op 3,30 De ratio voor gemeente Hollands Kroon is hiermee waarderingcijfer 'A, Uitstekend'. In de begroting 2019 was de ratio nog 4,29. De daling wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door stijgende zorgkosten en de daardoor een verhoging van de risico's

Trends & ontwikkelingen

Decentralisaties

De omvangrijke decentralisaties van de Jeugdhulp, Wmo en de Participatiewet hebben grote invloed op de financiële positie. Het gaat hier om drie zogenaamde “open-einde regelingen” waarvoor op basis van landelijk vastgestelde verdeelsleutels toereikend budget voor de gemeenten verondersteld wordt. Omdat de budgetten door het jaar heen kunnen worden bijgesteld zit hier een risico dat het begrote financiële kader aan de budget-kant kan worden bijgesteld zonder dat de gemeente hierop kan sturen.

Daarnaast staan de gemeenten voor een nog grotere uitdaging. De decentralisatie is ingezet vanuit de gedachte dat het organiseren van zorg / hulp dichterbij de mensen het beste door die bestuurslaag kan worden gedaan, die het dichtst bij de inwoners staat (de gemeente). De overheveling van budgetten is gepaard gegaan met een korting vanuit de gedachte dat gemeenten dit beter en goedkoper kunnen. Het goedkoper organiseren (de transformatie van de zorg) blijkt een complexe en hardnekkige uitdaging. De maakbaarheid van de samenleving waarin een groter beroep wordt gedaan op gezinnen / personen zelf om binnen de eigen directe leefwereld (gezin, familie, vrienden, buurt, kerk, ...) de zorgvraag te organiseren vraagt meer tijd dan de ontwikkeling van het Rijksbudget. Daarmee lopen we het risico dat het rijksbudget niet toereikend zal zijn en de eigen middelen moeten worden aangesproken.

Grondexploitaties

In de uitwerking van de samenwerkingsovereenkomst van Agriport / Robbenplaat wordt een verdeelsleutel gehanteerd die, afhankelijk van de verkopen per plangebied, veranderd. Dit kan gevolgen hebben voor de opbrengsten van de gemeente Hollands uit de grondexploitatie van Robbenplaat wanneer eerst / versneld alle gronden Agriport worden verkocht.

Aantrekkende economie

De schaarste op de arbeidsmarkt en geografische positie van de gemeente Hollands Kroon heeft mogelijk gevolgen voor het aantrekken van nieuwe mensen. In het coalitieakkoord is een forse impuls geclaimd voor het realiseren van de bestuurlijke ambities en deze vallen of staan hiermee. Hollands Kroon moet zich blijven onderscheiden als aantrekkelijke werkgever.

Risico op verbonden partijen

De gemeente heeft de nodige taken in regie weggezet bij zogenaamde Verbonden Partijen (Gemeenschappelijke Regelingen). De complexiteit van deze taken, verwachte schaalvoordelen bij een gezamenlijke uitvoering ervan maar ook de gemeentegrens overstijgende taakuitoefening zorgt hier bijvoorbeeld voor. Het gevolg van deze beweging is dat de directe invloed van het gemeentebestuur afneemt. De gemeente blijft niettemin wel verantwoordelijk voor het resultaat en er zullen andere wegen moeten worden bewandeld om invloed uit te blijven oefenen op de besluitvorming. Door het op afstand plaatsen van een gemeentelijke taak kunnen resultaten (plus of min) pas laat boven tafel komen en kan dit ook in financiële zin gevolgen hebben. Omdat de gemeente hier niet alleen in staat maar met andere gemeenten / overheidslichamen samenwerkt is er een risico dat de besluitvorming niet loopt zoals verwacht.

Claimcultuur / aantrekken van economie maar mondigheid van inwoners

De economie trekt aan en bedrijven en particulieren investeren weer volop. Dit kan tot gevolg hebben dat een “nee” van de gemeente vaker tot een bezwaar, beroep en/of een claim leidt. Bedrijven en inwoners worden mondiger en willen hun recht halen. Of ze uiteindelijk gelijk hebben of niet. De organisatie moet erop ingericht worden hier mee om te gaan dan wel te voorkomen (denk aan inzet op het informele traject). Dit heeft mogelijk gevolgen (extra uitvoeringskosten / toegekende claims) die niet zijn begroot.

Autonome ontwikkeling

De herijking gemeentefonds per 2021 kan leiden tot herverdeeffecten die ongunstig uitvallen. Er loopt momenteel een onderzoek waar 100 gemeenten aan mee doen (w.o. ook Hollands Kroon). Hoe het nieuwe gemeentefonds eruit komt te zien en hoe deze doorwerkt voor onze gemeente is ongewis.

Onderuitputting bij het Rijk

De afgelopen paar jaar zijn gemeenten, telkens aan het einde van het jaar, geconfronteerd met mededelingen vanuit het Rijk dat de rijksuitgaven achterbleven. Het gaat er dan om dat investeringen en plannen van het Rijk nog niet zijn uitgevoerd. Omdat de inkomsten van de gemeenten (via het gemeentefonds) gekoppeld zijn aan de hoogte van de rijksuitgaven lopen gemeenten hier een financieel risico waarop niet te sturen is. Met een krappere wordende arbeidsmarkt achten wij het reëel dat deze trend zich komend jaar voortzet.

Projecten / overschrijdingen

Projecten (investeringen en openbare ruimte zoals wegen / bruggen / gebouwen) kennen een lange doorlooptijd. Tussen initiatieffase en de fase van realisatie / oplevering zit vaak veel tijd (mogelijk meerdere jaren). Dit heeft gevolgen voor de initiële ramingen wanneer er nog niet is aanbesteed tot het moment van daadwerkelijk gunnen. Het is van belang om bij de initiatieffase al een beeld te hebben van de kosten en de informatievoorziening hierop goed te organiseren. Via het projectendashboard geven wij hier invulling aan maar daarmee zijn we er niet. In de praktijk kunnen we tegen onvoorziene zaken aanlopen die doorwerken op het project (asbest / nieuwe eisen / etc....). Daarnaast zien we dat deze jaren van economische groei ertoe leiden dat lonen en prijzen van materialen door schaarste oplopen en ook doorwerken in onze projecten. Projectcontrol en informatievoorziening aan uw Raad zijn beheersmaatregelen voor sturing op het resultaat.

Garantstellingen

In toenemende mate zien we dat maatschappelijke organisaties zich melden voor garantstellingen (woningbouw / sportverenigingen). Ofschoon wij nadere eisen stellen die directe blootstelling van schulden aan ons adres minimaliseren is er altijd wel een kans (hoe klein ook) dat wij worden aangesproken.

Beleid

Het beleid ten aanzien van het weerstandsvermogen van de gemeente Hollands Kroon is vastgelegd in de nota Reserves en voorzieningen en de nota Weerstandsvermogen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we er voor doen?
1. Inzicht in de financiële gevolgen van de decentralisaties / sociaal domein.	1. Informatiestromen opzetten m.b.t. financiële gevolgen (financiële rapportage ontwikkelen & borgen binnen de planning en control cyclus). In 2018 is gestart met het opzetten van een bestuurlijke monitor sociaal domein. Deze is naar verwachting in de loop van 2020 operationeel om mee te kunnen lopen in de P&C cyclus 2020.

2. Optimaliseren en inbedden van het risicomanagement.

2. Het continu aandacht hebben innen de organisatie voor risico's en risicomanagement. In voorstellen voor college en raad is hier ruimte voor. De onafhankelijke positie van de concerncontroller is de borging van "checks and balances" in het systeem

Weerstandscapaciteit

Hollands Kroon rekent de volgende componenten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Algemene Reserve
- Reserve Risico Grondexploitaties
- Post onvoorzien / begrotingsbuffer
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Reserve vastgoed

Algemene reserve

In Hollands Kroon bedraagt de algemene reserve per 1-1-2019 € 5.391.283. Deze reserve kan worden ingezet voor incidentele onvoorziene, onvermijdelijke en onoverkomelijke uitgaven en om risico's te kunnen afdekken.

Reserve Risico Grondexploitaties

In deze reserve wordt een bedrag gereserveerd voor een eventueel toekomstige tegenvallers bij grondexploitaties.

Stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de balans is opgenomen. Omdat deze hogere waarde niet op de balans opgenomen mag worden, ontstaat een overwaarde die stille reserve wordt genoemd. Uit onderzoek is gebleken dat de stille reserves bij gronden circa € 2 miljoen zijn, voor gebouwen is dit ook circa € 2 miljoen. De stille reserves worden wel vermeld in deze paragraaf, maar zijn niet meegerekend in het beschikbare weerstandsvermogen.

Vrije ruimte in de belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die er nog is om de ozb-belastingen te verhogen. Dit is gebaseerd op een berekening, waarbij rekening wordt gehouden met de OZB macronorm, de werkelijke tariefstijging OZB en de wijziging van de woningwaarde. Het betreft een bedrag van € 395.000.

Onvoorziene uitgaven / begrotingsbuffer

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 10.000 opgenomen ter dekking van onvoorziene gebeurtenissen. Daarnaast is voor 2020 een begrotingsbuffer van € 500.000 aanwezig. Vanaf 2021 is deze begrotingsbuffer naar beneden bijgesteld met ruim € 225.000.

Reserve vastgoed

Als gevolg van de vaststelling van het accommodatiebeleid is een reserve vastgoed gevormd. De stand van de reserve is € 798.472.

Overzicht van de weerstandscapaciteit van de Gemeente Hollands Kroon

(exclusief raadsvoorstel noodzakelijkheden en wensen)

De weerstandscapaciteit (€)	in de exploitatie	in het vermogen
Algemene reserve (vrije deel)		5.741.934
Reserve risico grondexploitaties		3.850.229
Vrije ruimte belastingcapaciteit	395.000	
Stelpost onvoorziene uitgaven	510.000	
Reserve vastgoed		798.472
Subtotaal	905.000	10.390.635
Totaal		11.295.635

Meerjarig verloop Algemene Reserve

(exclusief raadsvoorstel noodzakelijkheden en wensen)

De hieronder getoonde standen zijn exclusief het verwachte begrotingsresultaat.

Algemene Reserve	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 januari	5.391.283	6.820.722	5.741.934	5.741.934	5.741.934	5.741.934